

Z klubu za Starou Prahu.

Otázka rekonstrukce Novoměstské radnice, která celou českou veřejností se zájmem jest sledována, nedochází stále ještě příznivého a uspokojivého rozřešení. Ministerstvo spravedlnosti se chovalo s počátku, jak známo, k oprávněným a jednomyslně stylisovaným požadavkům městské rady Pražské, Spolku architektů a inženýrů, klubu za Starou Prahu a ostatních korporací úplně odmítavě, pozvolna však povolovalo a uvolilo se rekonstruovati radnici na základě nalezených zbytků a starých vyobrazení v někdejší slohu 16. století — dnes zbývá vymoči na ministerstvu ještě znovuzřízení bývalého radničního sálu, jemuž se doposud zpěčuje, chtíc jej i na dále ponechatí rozdělený na dvě patra. Lze doufat, že i to se podaří, zvláště když námitka ministerstva, že by v ostatní budově nebylo s dostatek místností, padá návrhem, aby zvýšeno bylo radniční křídlo do ulice Vodičkovy o jedno patro. I druhá námitka, že sál k ničemu nedal by se zužitkovati, jest lichá — neboť hodil by se výborně — dle návrhu konservátora Peraina — k umístění zemských desk, jež byly by při zemském soudě zcela na místě, a do jichž dnešního umístění již dlouho a trpce všeobecně se stěžuje.

Klub za Starou Prahu rozhodl se požádati Jeho Excellenci p. JUDra. ryt. Randu o zakročení v naznačeném směru.

Zajímavé je stanovisko či vlastně stanoviska c. k. centrální komise pro zachování památek ve Vídni, které průběhem záležitosti několikrátě změnila a jež naprosto a nápadně liší se od zásad jindy jí zastávaných. S počátku — v době před objevením zbytků staré architektury na fačádě radniční — vůbec nechtěla ničeho slyšeti o rekonstrukci, tvrdíc, že jednalo by se o zrekonstruování stavu, který dávno již nestává. A přece již tehda důvody s české strany pronášené a pro rekonstrukci mluvící byly velmi závažné. I když dnes s mnoha stran ozývají se hlasy proti restauracím starých památek vůbec, tu zajisté byla na místě, protože šlo o případ zcela abnormální, ne snad o porušení lživého surrogátu, který by byl za historickou budovu vydáván, nýbrž o jakousi ideální rekonstrukci skoro symbolického významu, onoho typu pozdní středověké radnice na české půdě, který dnes mezi našimi památkami již chybí.

Prekvapující objevy však, které po oškrábání omítky byly učiněny, pozitivně prokázaly, že jde zde skutečně o historickou světskou architekturu z počátku 16. století, v četných zlomech dobře uchovanou, o zajímavý dokument onoho období, kdy v domácí a již se vyžívající pozdní gotiku počínají vnikati cizí, naivně chápané a nesměle napodobované formy renesanční, i o budovu, v níž odehrál se kus české historie. Tu přirozeně měla a musila c. k. centrální komise změnití svoje stanovisko a naklonila se pronášeným přáním po rekonstrukci aspoň zásadně.

Proto velmi překvapilo nedávné její prohlášení — v odpovědi ku podání městské rady Pražské — že nehodlá dále věci se zabývatí, přenechávajíc rozhodnutí c. k. ministerstvu kultu a vyučování s poukazem, že její povinností bylo hájiti toliko zachování stavu z r. 1806 — totiž onoho, v jakém budova ještě

do nedávna stála a který jest všem Pražanům dobře znám. Nalezený briliant má tedy pro ni daleko méně ceny než bezcenná slupka, která ho kryla. Tato nejistota a rychlé měnění názorů c. k. centrální komise jest nepochopitelná a nevysvětlitelná — leč snad jedině tím, že jde zde o budovu pro historii českého umění významnou, která však se nalézá v majetku státním a musila by býti nákladem státu restaurována. C. k. komise jest ve svých názorech velmi nedůsledná a zdá se, že mění je od případu k případu, neboť jest v dobré paměti celá řada příkladů, kdy za souhlasu nebo i z popudu c. k. komise při restauracích středověkých historických budov 1. byly odstraňovány bezohledně všechny, třebaž i cenné přídatky všech pozdějších dob, 2. při objevení sebe menších zbytků některé z favorisovaných epoch byly vzaty tyto za základ, »doplněny« a dle nich v jednotném slohu zrekonstruována celá památka, (stůjtež zde na příklad jen kostel sv. Jiří na Hradčanech a portál domu sv. Štěpána ve Vídni) anebo 3. byly některé památky zrekonstruovány i v takový historický stav, pro jaký nebylo namnoze ani žádných historických dokumentů.

Klub za Starou Prahu zabýval se v uplynulém období celou řadou důležitých otázek Prahy i jiných měst českých se týkajících. Prof. J. Koula, předseda klubu, uvedl ve schůzích domácí rady v debatu otázku možnosti zachování charakteristický ráz náměstí našich měst, který v poslední době a v mnohých případech se porušuje nevkusnými novostavbami. Proto tím radostněji vítali jest stále mnozíci se projevem proti nynějšímu bezohlednému a bezprogramovému provádění novostaveb na krásných našich náměstích a ulicích. Mezi našimi městy honosícími se velkolepými výstavnými náměstími, jest — pokud známo — král město Plzeň první, které zanášá se vážnými úmysly, zameziti pokud možná další rádní v tomto směru. Městská rada Plzeňská obrátila se k prof. J. Koulovi s dotazem, jakými právními nebo jinými prostředky dalo by se proti dalšímu znešvařování náměstí zakročiti. Protože otázka tato je všeobecně pro mnohá česká města důležitá, disputováno o ní na schůzích domácí rady. V dobrozdání prof. Kouly, jako odpovědi k dotazu městské rady plzeňské, se uvádí, že boření starých, třebaž i památných a cenných domů zabrániti dnes nelze, proti nevkusným novostavbám však možno použiti § 36. stavebního řádu, dle kterého novostavby okolí hyzdící povoleny býti nemusí. Smírnou cestou zajisté vždy bude možno docíliti toho, aby fačady novostaveb přizpůsobovaly se celkovému převládajícímu rázu náměstí, tedy aby — v daném případě plzeňského náměstí — volen byl typ úzkého štítového domu s jednoduchou architekturou beze všeho vylučování jednoho, neb favorisování druhého slohu. Nejracionelnější by bylo postupovati dle určitého plánu sdělaného pro všechny strany náměstí, který

by přihlížel jednak ke starým domům, které by zasluhovaly býti zachovány, jednak k novostavbám dnes již stávajícím (případně k jejich úpravě), jakož i k možným novostavbám v budoucnosti.

K přípisu obce Podolí-Dvorce a její žádosti o dobrozdání klubu, jaký způsob zužitkování, respektive zastavění pozemků přiléhajících k jižní straně Vyšehradské skály, by byl přípustný, byla domácí radou, poněvadž se jedná o bezprostřední sousedství památného někdejšího sídla českých knížat i o velikolepý přírodní výtvor téměř uprostřed města, dána tato odpověď: Pozemky přímo na jižních svazích Vyšehradské skály ležící, neměly by býti vůbec zastavovány, a měly by nejlépe býti proměněny ve veřejné sady; při tom poukázáno k tomu, že hodily by se blízkostí řeky, svou jižní polohou i bezprostředním sousedstvím města k založení zoologické zahrady. Pro dva bloky s těmito pozemky sousedící, jež soukromým podnikatelem navrženy byly k zastavění činžovními domy, doporučena byla soustava volných rodinných domků. (Pozemky ty klade nový, dosud bohužel neschválený stavební řád do zony III., kde pouze tato soustava jest přípustná.) Ve stejném smyslu učiněno i podání k městské radě král. hl. města Prahy.

Domácí rada zabývala se i zprávou nedávno denními listy zaznamenanou o »přestavbě« domu s malovanou fačadou v Prachaticích. Informací v českých kruzích prachatických konstatováno, že zmíněné malby — v letech šedesátých neuměle provedené — byly skutečně beze vší umělecké ceny. Vzhledem pak k možnosti dalších »oprav« výstavných domů, na něž Prachatice jsou tak bohaty, požádala domácí rada

28 x 75
128
378

tamější české kruhy, aby o každé »opravě« s německé strany hrozící podána byla zpráva buď centrální komisi pro zachování památek ve Vídni, místnímu c. k. konservátorovi, anebo klubu. .

Z domácí rady klubu oznamuje se členstvu, že dle usnesení rady městské

378 x 10
37.00

povoleny byly členům publikace vydávané »Soupisnou komisí« za sníženou cenu, a to: 1. Zprávy soupisné komise s 25% slevou, 2. Separátní mapy Malé Strany, ve Zprávách komise vydané, po 60 h a 3. brožura o »Staré kolkovně« po 25 h.